

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
De heer M. Heijdra
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Woerden : 18 november 2024

onze ref. : E24b13/HG
doorkiesnr. : 0348 48 43 50
e-mail : hg@vemw.nl

onderwerp : Wijziging Regeling CO₂-heffing industrie i.v.m. Verordening kosteloze toewijzing van emissierechten

Geachte directie,

Middels een publicatie op <https://www.internetconsultatie.nl> d.d. 21 oktober 2024, getiteld "Wijziging Regeling CO₂-heffing industrie i.v.m. Verordening kosteloze toewijzing van emissierechten" stellen het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) belanghebbenden in de gelegenheid te reageren op het door de Ministeries opgestelde document "conceptregeling wijziging Regeling CO₂-heffing industrie" (verder: conceptregeling). Van de geboden gelegenheid tot het indienen van een schriftelijke zienswijze, maakt VEMW graag gebruik.

Het doel van de conceptregeling is om de Regeling CO₂-heffing industrie bij te werken, zodat deze in lijn is met de bijgewerkte Verordening kosteloze toewijzing van het Europese Emissiehandelssysteem (EU-ETS).

VEMW beschouwt de nationale CO₂-heffing voor de industrie als extra last in plaats van een positieve prikkel om emissies te verminderen, omdat deze binnen het EU-ETS gebied uitsluitend in Nederland wordt toegepast, waar het bedrijven in Nederland aan handelingsperspectief ontbreekt. Voorbeelden hiervan zijn het gebrek aan mogelijkheden om processen te elektrificeren door de congestie op het elektriciteitsnet, de vertraagde uitbreiding van de infrastructuur (electriciteit, waterstof, CCS, warmte) en de hoge elektriciteitskosten, die elektrificatie van processen niet rendabel maken.

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

Een andere mogelijkheid om emissies te verlagen is het gebruik van CO₂-arme waterstof, maar de ontwikkeling van een waterstofmarkt loopt eveneens vertraging op door een reeks aan onzekerheden.

Daarom is VEMW van mening dat de heffing moet worden heroverwogen. Zolang dat nog niet gebeurd is, achten wij actualisatie van de CO₂-heffing in lijn met de huidige EU-ETS richtlijnen nuttig, ware het niet dat hiermee ook de tekortkomingen van het EU-ETS worden overgenomen. Hierbij delen wij onze onderbouwde standpunten.

Sluit aan bij de EU-ETS regels

Het is positief dat door de voorgestelde aanpassingen de CO₂-heffing industrie in lijn met EU-ETS wordt gebracht, hetgeen consistentie tussen de regelingen bevordert. De wijziging van het historisch activiteitsniveau van een gemiddelde naar een mediaan is een positieve stap. Voor het actuele warmte gerelateerde activiteitsniveau onder de CO₂-heffing zou in de conceptregeling echter ook een overgang naar een gemiddeld activiteitsniveau moeten worden doorgevoerd, zoals in het EU ETS, waar dit wordt berekend op basis van een voortschrijdend gemiddelde van het huidige en het voorgaande jaar. Net zoals de overstap van een gemiddelde naar een mediaan bij het historisch activiteitsniveau, sluit deze aanpassing beter aan bij industriële investerings- en onderhoudscycli en vermindert het de impact van uitzonderlijke situaties, zoals economische crises. Bovendien helpt het om schommelingen in het aantal toegewezen dispensatierechten (DPR) te dempen bij een plotselinge daling van het activiteitsniveau in een bepaald jaar.

De conceptregeling kan verder worden afgestemd op het EU-ETS om te voorkomen dat de concurrentiepositie van de Nederlandse industrie verslechtert binnen de Europese Unie. Het is belangrijk om de Nationale Reductiefactor meer in lijn te brengen met het EU-ETS, zodat de DPR niet sneller afnemen dan de gratis emissierechten van het EU-ETS. Daarnaast zou het wenselijk zijn om een overschot aan DPR van een vorig jaar mee te kunnen nemen naar het daarop volgende jaar, of ten minste de mogelijkheid te bieden om deze te middelen, vergelijkbaar met het systeem van de inkomstenbelasting.

Onvoldoende beloning bij energie-efficiëntie

Het is positief dat warmte die wordt geproduceerd uit elektriciteit wordt opgenomen in de warmtebenchmark van de conceptregeling. Dit moedigt namelijk aan om installaties de overstap te laten maken van gasgestookte warmte naar hernieuwbare elektrisch opgewekte warmte door het gratis toekennen van emissierechten. Echter, er is nog steeds onvoldoende stimulans voor het verbeteren van de energie-efficiëntie voor warmte. Dit komt doordat verbeteringen in energie-efficiëntie slechts in één fase worden meegenomen en bij het ingaan van een nieuwe fase met een nieuw historisch activiteitsniveau niet meer worden meegewogen. Daarom stellen we voor dat verbeteringen in energie-efficiëntie in de daaropvolgende fasen wél worden meegenomen.

Flankerend beleid

Om de CO₂-heffing een effectieve prikkel te laten zijn voor de industrie om emissies te verminderen, moeten de juiste randvoorwaarden voor de industrie worden verbeterd. Deze voorwaarden kunnen worden gerealiseerd door de implementatie van flankerend beleid dat hand in hand gaat met de CO₂-heffing. Dit betekent dat bij de CO₂-heffing rekening moet worden gehouden met de beperkingen waarmee de industrie te maken heeft bij het voldoen aan deze verplichting. Voorbeelden van het ontbreken van handelingsperspectieven zijn de niet-beschikbaarheid van betaalbare duurzame energie en de infrastructuur daarvoor. Specifiek voor elektriciteit is er sprake van congestie op het net, waardoor het op sommige locaties niet mogelijk is om de aansluit- en transportcapaciteit te vergroten. Hierdoor hebben bedrijven geen mogelijkheid om te elektrificeren. Zelfs als deze mogelijkheid er wel is, is vaak onduidelijk wanneer dit gerealiseerd kan worden en welke kosten ermee gemoeid zijn. Bovendien dragen de hoge elektriciteitskosten niet bij aan gunstige businesscases voor deze transitie. CO₂-arme waterstof is een ander voorbeeld van een ontbrekend handelingsperspectief. Op dit moment is er niet de benodigde infrastructuur op de vereiste schaal, en de ontwikkeling van de markt verloopt trager dan verwacht. Deze aspecten moeten nadrukkelijk worden meegenomen bij de ontwikkeling en implementatie van flankerend beleid, zodat de CO₂-heffing een effectief instrument wordt om emissies te verminderen en niet het risico op weglekeffecten en de-industrialisatie in Nederland vergroot.

Het is noodzakelijk om heroverweging van deze nationale (extra) heffing op de agenda te zetten.

We hopen dat u onze opmerkingen en verzoeken over de conceptregeling meeneemt in uw besluit.

We zijn uiteraard beschikbaar om dit, indien gewenst, nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

w.g.

dr. H. Grünfeld
Algemeen directeur